

ΣΑΝ ΠΕΤΡΙΝΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ ΣΤΗ ΜΠΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Τρεις σκέψεις, βλέποντας το Σαν πέτρινα λιοντάρια στη μπασιά της νύχτας, ένα δοκίμιο τεκμηρίωσης, ευθύβολο, λιτό: ένα αριστούργημα. Σκέψη πρώτη: Η ομορφιά που δεν είναι μόνο ομορφιά. Πίσω από το εμβληματικά ωραίο τοπίο: ο πόνος, ο τρόμος, η φρίκη. Όπως και έπειτα από το βιβλικό θέαμα της πυρηνικής έκρηξης, ο θάνατος. Όπως και μέσα στο χορό της φωτιάς, τα αποκαϊδία. Να σιχαθείς για πάντα το γαλάζιο; Να καταραστείς τη θάλασσα; Ή να υποψιάζεσαι μόνο, όπου κι αν είσαι, με όποιους κι αν είσαι, την ομορφιά;

Μάρω Δούκα, Η ΑΥΓΗ

Ενα ντοκυμαντέρ για την Μακρόνησο είναι η καλύτερη των οκτώ ταινιών της εβδομάδας. Και συγχρόνως ό,τι καλύτερο έχει γυριστεί μέχρι σήμερα για την μαύρη αυτή σελίδα της νεώτερης ελληνικής Ιστορίας.

Πρώτη επιτυχία: Ο Ολιβιέ Ζισουά δεν θεωρεί αυτονόητο ότι όλος ο κόσμος γνωρίζει τι συνέβη στον ελληνικό εμφύλιο και συγκεκριμένα στη Μακρόνησο από το 1947 ως το 1951. Αυτό το ντοκυμαντέρ καλύπτει τα κενά που θα είχε ακόμη και ένας κάτοικος της Οσάκα της Ιαπωνίας.

Δεύτερη επιτυχία: Η φαντασία. Ο Ζισουά αποφεύγει την παγίδα των κλισέ που στην πλειονότητά τους πέφτουν τα αμιγώς πολιτικά ντοκυμαντέρ, με αποτέλεσμα πολλές φορές να γίνονται βαρετά. Το αποτέλεσμα είναι άκρως κινηματογραφικό και ουχί τηλεοπτικό. Αντιθέτως, θα μπορούσα να πω ότι αυτό το ντοκυμαντέρ στην τηλεόραση θα «χάσει».

Τρίτη επιτυχία: Ενα ντοκυμαντέρ που δεν μασάει τα λόγια του. Δεν στρογγυλεύει τις καταστάσεις, δεν ρίχνει στάχτη στα μάτια, δεν σου κλείνει το μάτι. Δεν σου λέει «μα να το κοιτάξουμε και από εδώ, αλλά να το κοιτάξουμε και από εκεί για να φτιάξουμε ένα ωραίο "πακέτο" για τη Μακρόνησο». Λέει ότι αυτό που έγινε στη Μακρόνησο ήταν έγκλημα. Τελεία και παύλα.

Γιάννης Ζουμπουλάκης, ΤΟ ΒΗΜΑ

Πρόκειται για ένα όμορφο, συγκινητικό, γυρισμένο με φροντίδα και αγάπη, ντοκιμαντέρ που αξίζει να προβάλλεται και στα σχολεία για να πάρουν τελικά οι μαθητές μίαν άλλη γεύση της ζωής, βασανιστικής, πικρής αλλά γεμάτης ελπίδα («την ώρα που μπαλάνουμε με ένα άστρο την ελπίδα», όπως λέει σε μια στιγμή ένα από τα ποιήματα της ταινίας) για ένα καλύτερο μέλλον.

Νίνος Φένεκ Μικελίδης, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Η ταινία δε θρηνεί γιατί διαθέτει το πλεονέκτημα της αλήθειας. Η ταινία συγκινεί επειδή ακριβώς είναι αληθινή, όπως αληθινός είναι και οι ποιητές.

Στράτος Κερσανίδης, Η ΕΠΟΧΗ

Το φιλμ αναφέρεται και μετατρέπεται ταυτόχρονα σε ποίημα του παραλόγου αλλά και ρέκβιεμ της κτηνώδους εξουσίας. Το δοκίμιο, ο υπερρεαλισμός, το πραγματικό αλλά και το φανταστικό συμπλέουν αρμονικά σε ένα από τα καλύτερα ντοκιμαντέρ όλων των εποχών.

Αλέξης Ν. Δερμετζόγλου, ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ

Μια διαφορετική ματιά στην ιστορία της Μακρονήσου, βασισμένη σε τρία στοιχεία: την ποίηση των εξόριστων ποιητών, τις εικόνες των φοβερών ερειπίων και τα φασιστικά κηρύγματα των βασανιστών. (...) Ρυθμός αργός και υποβλητικός, εναλλαγή εικόνων με τρόπο που επιτρέπει στο θεατή να σκεφτεί και να προσπαθήσει να προσεγγίσει αυτή τη μαύρη σελίδα της ιστορίας όχι μόνο με τη δύναμη της γνώσης, αλλά και με τη δύναμη της ενσυνείδησης. Και μια καθαρά μπρεχτική, αποστασιοποιητική εκφορά του ποιητικού λόγου (...) βοηθά να αναδειχτεί το μεγαλείο αυτής της συγκεκριμένης ποίησης, χωρίς υποκριτικά φτιασιδώματα που μόνο να τη θολώσουν μπορούν.

Ελένη Π., ΚΟΝΤΡΑ

Ο Ολιβιέ Ζισουά είδε έναν τόπο έρημο και μνημειακό που οι ψυχές δεν τον έχουν εγκαταλείψει, με την καθαρότητα και τη συμμετρία ενός καλλιτέχνη που σέβεται την Ιστορία και ψαχουλεύει το δράμα μέσα από την ποίηση. Τα Λιοντάρια είναι περισσότερο κινηματογραφικό δοκίμιο παρά ποίημα γιατί χρησιμοποιεί και αρχαικό υλικό για τη Μακρόνησο και διαποτίζεται από τον λόγο και τα ποιήματα διακεκριμένων κρατουμένων, όπως ο Ρίτσος και ο Λειβαδίτης, που ευτυχώς δεν αναμορφώθηκαν ποτέ στα στρατόπεδα της ντροπής. Πετυχαίνει στέρεη συγκίνηση, κυρίως όταν το βλέμμα της κάμερας ξεμακραίνει στο πέλαγο ή ανιχνεύει αργά και πανοραμικά τα στοιχειωμένα γκρεμίσματα.

Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος, LIFO

Σύζευξη συστατικών σε οργανική σχέση μεταξύ τους, ποίηση που αναβλύζει από τις πέτρες, κατακάθεται στα χαλάσματα και αφήνει αποτυπώματα στα εγκαταλειμμένα ερείπια. Μπλεγμένη με αρχαικό υλικό: κινηματογραφικό, φωτογραφικό, ηχητικό... Με κινηματογραφική μορφή αυστηρή που προτάσσει τη μετωπική αντιπαράθεση, τον «ψυχρό πόλεμο» - όπως υπογραμμίζει το σημείωμα του σκηνοθέτη - ανάμεσα στη μεγάλη ποίηση και το αντικομμουνιστικό παραλήρημα των μαντρόσκυλων του αστικού συστήματος που τσιρίζουν αλυχτώντας νυχθημερόν από τα μεγάφωνα του στρατοπέδου συγκέντρωσης. Ενα ντοκιμαντέρ «υπενθύμιση» ηθικής και πνευματικής αντίστασης για το σήμερα, που ανασύρει στο φως μνήμες, παρουσίες και ηρωικές συμπεριφορές...

Τζία Γιοβάνη, ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ